

Óda a hanghoz

A budapesti metrón utazni különös élmény. Felkapom a fejem a személytelen, sokszor unottan, sokszor „cikizve”-cifrázott mondatok hallatán: „Kérem, vigyázzanak, az ajtók záródnak. Kossuth tér következik.” Most mindezt valahogyan nem úgy mondják, ahogy eddig megszoktam. Nyugodtan, tárgyilagosan, egyféle meleg, félelmetesen ismerős orgánussal. A következő megállói már csak erre figyelnek, a hangot várom. Újra ugyanolyan. Hát a felismerés: ez a rádiós hangok egyike, ha jól emlékszem, dr. Bózsöny Ferencé. Mióta tudom, mi a rádió, nagyjából ő jelentette a Kossuthot. Mindig ugyanaz a hangszín, ugyanaz a hanghordozás, amint lágyan, szinte dallamosan ajánlotta egyszer a rádiójátékot, másszor a tánczenét vagy a jó ebédhez szóló nótát. Vagy éppen — hirtelen — hirtelen.

Amíg a hang, a hangok konferálnak, ismertetnek, meghitt, bensőséges, mondhatni minőségileg lényegük szükségzerűen elszikkad a tartalmi fontosság következtében. Pláne, ha a napi legfontosabb külső-belső újításokat közlik. Furcsa dolog: mégis éppen ekkor, a híreket hallgatva kerülni közelebbi fülsimerettségbe velük. Meghallani és megszeretni őket néhány jó-rossz információ műve volt csupán.

Annyit hallani információ-robbanásról, telekommunikációs hatalomátvitelről, hogy szinte a legszívesebb hírfanyag sem vetekedhet velük. Akik mindezt közvetítik, idővel — a vizuális élmény hiánya ellenére — otthonunk részeseivé nőnek, akár a virágosvázak a rádiókészülékek tetején. Öszintén bevallva: tájékozódó, hírhallgató öt-tíz percemben néha el is mérlázok a tárgyalásokat, látogatásokat, úrröpüléseket, földrengéseket tagláló han-

gokon, ahogyan az ember zenét hallgatva néha nem is a melódiára figyel, hanem mondjuk a rádió keresőgombjára mered bambán, percekig keresztül. Így meditatív módon beszélnek, gyakran rettenetesen szűkszavúan, hiszen sem a műsoridőt, sem a hírszám közölhetőségének mértékét nem ők döntik el, csak személytelennek tűnő közvetítők révén — nos, akkor kénytelen vagyok magam elé képzelni az embert, aki mikrofón előtt ül, és gépiet szöveget olvas, megfelelően megtanult retorikai módszerek alapján. Elképzem az arcát, felhúzó szemöldökét, vagy lebiggyedő ajkát, felvillanó szemét vagy elfintorodó orrát. Adásban arca nyilván még rezzenéstelenebb, mint a tévé háziistené. Amíg hangmivoltáig eljut, addig lehet igazán érdekes a hang. Amikor pedig halljuk (képzeldés lenne?), a flegmatikus-megnyugtató baritonok vagy altok felerősödnek, egyben

elemekre is esnek szét. Sugallva, hogy a bemondó csupán hangjával is lehet — rádiós személyiség.

Halljuk a hangokat, akár Jeanne d'Arc az övét. Csak éppen valóságosakat, nem képzelteket. És általuk indulunk naponta a csatába, töltük tudva meg, mennyi a pontos idő az órán, Magyarországon, Európában és a világon. S hogy mire érdemes figyelni, míg egy-egy perc elmúlik.

D. L.

Országos oktatás-technológiai tanácskozás

Országos tanácskozás kezdődik ma a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán, a pedagógusképző intézmények oktatástechnológiát tanító tanárainak. A konferencián a tanárképző főiskolák, a tanítóképző főiskolák és az óvónképző intézetek mintegy 70 oktatója vesz részt. A rendezvénysorozatot dr. Moholi Károly, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgatója nyitja meg. Bevezető előadásában dr. Kozma Róbert, az Oktatástechnológiai Szakbizottság elnöke, az oktatástechnológia tantárgy feladatáról, a pedagógusképzésben betöltött funkciójáról, valamint a tárgy tízéves oktatásának tapasztalatairól szól.

A résztvevők előadásokat és beszámolókat hallgatnak a szakmai koncentrációról, a gyakorlatok szervezéséről és vezetéséről, a követelményrendszerrel és értékelésről, az oktatás személyi és tárgyi feltételeiről, eddigi tapasztalatairól, valamint az oktatástechnológus, szakemberképzésről és a téma nemzetközi fejlődéséről.

Bányásznapi randevú

Mi tagadás, izgalmas műsor volt a Bányásznapi randevú. Nem annyira a tartalma miatt, bár azt sem igen láthatuk eddig a tévében, hogyan ünnepelnek a bányászok. Most, a Pécsről és Szegedről közvetített képek arról tudósítottak, hogy a mai napokon mindenféle zenét (operett, magyar nótát, indulót, népdalt) élvezhettek az ünneplők, benéztek külföldi újságok sátraiba, modellezők és szép lányok (amatőr manökenek) versengésének lehettek tanúi, helikopter meg postagalamb röptének — és nyilván ehetek, ihattak, bár ennek felvételeitől, ki tudja miért, eltekintettek a körzeti stúdiók operatőrei.

És itt vagyunk az emlegetett izgalom forrásánál: ha még nem tudnánk, a vasárnapi kora délután sugárzott műsor a két vidéki stúdió, a pécsi és a szegedi közös műve volt. Azért a megítélő szóhasználat (műve), mert mind a 70 perc — előben ment. A még mindig fiatalnak mondható stúdiók (a jelző a szegedire — ismert okokból — különösen illik) körülbelül olyasmire vállalkoztak, mint a Magyar Televízió augusztus 25-én, a Budapest-Belgrád című műsorral. Abban is fölvetették a nagy kérdés: lehet-e együtt muzsikálni, ha a muzsikálók több száz kilométer választja el. Majd meglátjuk, mondta Vitray Tamás a műsor elején; és úgy történt, láttuk, hogy lehet. Sőt, ennél többet is lehet, a muzsikálás kivül számtalan egyéb tevékenység végrehitő, így, közösen, de egymástól távol. Bámúlhattuk a technikát! A bányásznapi élő közvetítésben a szegedi — pécsi együttműködés alkalmával nem hatott az újdonság erejével, mégis minden okunk megvolt az izgalomra, amint beledondultunk: a fiatal stúdióknak ezen a téren semmilyen tapasztalatuk, ráadásul a technikai adottságaik sem vethetők össze a budapestiekkel. És lám, sikerült. Egy-

Gogollal nyit a Kisszínház

A jövő héten kezdődik a bérletezés

A jövő héttől árusítják Szegeden a színházbérleteket. Mint Kozaróczy József, a szervező iroda vezetője elmondta, idén is a tavalyihoz hasonló bérletfajtákat hoznak forgalomba, a bemutatóra szólót, az opera- és a vegyes bérletet (melyek az elmúlt évihez képest valamivel drágábbért kaphatóak, csupán 10 százalékos kedvezmény nyel), az egyetemi és főiskolai bérletet, mely 30 százalékos, az ifjúsági, mely 50 százalékos, és a nyugdíjas bérletet, melynek előadásait délelőttönként tartják, s 60 százalékos kedvezményrel kapható.

A tervek szerint a prózai bemutatók színhelye a Kisszínház, s az újjáépített Szabadság mozikban tartják az opera-, illetve operettelőadásokat. Biztos programot egyelőre december végéig tudnak. A Kisszínházban szeptember 30-án kezdnek, Lénner Péter rendezésében, Gogol Háztűznéző című drámájával. Csúrkai István Döglött alkalmi című vígjátékát vendégként rendezi Félix László, a bemutató időpontja október 28. December 2-án a lengyel Ireneusz Iredynski Isten veled Júdás című színművét

láthatják először a nézők, a szerző honfitársainak tervezésében: a rendező Marek Okopinski, a díszlet- és jelmeztervező Andrzej Markowicz.

Amennyiben elkészül a Szabadság „mozisínház”, november 8-án a Bohémélettel kezdnek, november 13-án a Nebáncsvirág, december 16-án pedig Verdi operája, a Giovanna D'Arco szerepel először műsoron. December 31-ig bemutat a szegedi színház egy gyermekdarabot is, valószínűleg Móra Ferencétől.

Minthogy a Szabadság mozi átépítése folyamatban van, egyelőre csak a kisszínházi bérleteket adják ki, viszont az egész évadra. Az elkészülő új helyiségben hétfőn és kedden filmeket vetítenek, s szerdától veszi birtokba a színház. Szerdán és pénteken operaelőadásokat tartanak, az előbbin a Kodály-, az utóbbin a Bartók-bérleteknek. Újdonságnak számít, hogy a Kisszínházban hétfőn is lesz bérletes előadás, a szünnap pedig: kedd és péntek.

Októberben indul a hangversenyévad

Új színhely: a dóm — Négy bérlet típus

Mint korábban beszámoltunk róla, a nagyszínház rekonstrukciója és a Szabadság moziknak egyelőre még befejezetlen átalakítási munkálatai miatt új színhelyre lesz a szegedi hangversenyeknek. S miután a friss szezon programjának tavaszi vitáján még nem lehetett tudni, mikor és hogyan számíthatnak a majdani zenés színház épületére, az Országos Filharmónia szakos műsorelőkészítő értekezletén úgy döntöttek: csak fél évről terveznek, s a nagyszínházi épület helyébe a dóm lép. Így az úgynevezett téli bérlet öt szimfonikus koncertjét hol a dóm, hol a Tisza-szálló nagytermében tartják, a kamara- és a zongorabérlet rendezvényeit az utóbbiban, a főiskolai-egyetemi bérletét pedig a Tömörkény zeneművészeti szakközépiskola Lenin körüli nagytermében.

A Korunk zenéje elnevezésű, országos szervezésű koncertsorozat keretében rendezik meg az új évad első koncertjét, Kadosa Pál 75 éves címmel, október 4-én este fél 8-tól a Tisza-szállóban. Kadosa műveit Bárdi Sándor, Kerek Ferenc, Sin Katalin, Szabó Orsolya, Szecskódi Ferenc és a Szegedi Fúvósok szolgálatja meg. Ennek a kamarabérleti sorozatnak másik hangversenyén, november 15-én, Pál Tamás és Sebestyén Sándor Bach-verseműveket szólaltat meg a szegedi kamarazene-karral, ugyancsak a Tisza-szállóban. Itt bonyolítják le november 29-én a lengyel Elsbietta Stefanska Lukowicz csembalóestjét, valamint február 14-én a jugoszláv Dubravka Tomsics zongoraestjét. Bérleten kívüli koncert lesz október 11-én Ránki Dező Beethoven és Stravinsky alkotásából összeállított zongoraestje. A főiskolai-egyetemi bérletben egyetlen hangversenyt hirdettek: október 23-án Pál Tamás vezényli a szegedi kamarazene-kart a zeneművészeti szakközépiskola-ban. Közreműködik Onczay

Csaba és Török János, s a programban Vántus István, Sárközi István, Lendvay Kamilló, valamint Jereb Ervin művei szerepelnek.

A szimfonikus téli bérlet október 19-én este 8 órakor indul a dóm, Verdi Requiemjével. A szegedi szimfonikusokat és a Zenebarátok Kórusát Kobayashi Ken-ichiro dirigálja, s az énekes szólisták: Tokody Ildona, Mészöly Katalin, Simándy József, Gregor József. November 19-én, vasárnap délután fél 11-kor az A-sorozat bérleteinek, másnap, hétfőn este fél 8-tól a B-bérleteknek tartják meg a Tisza-szállóban a téli bérlet következő programját, ahol a szegedi szimfonikusokat a román Emil Simon vezényli. Mozart c-moll zongoraversenyét Bódás Péter játssza, s a műsoron még a Kis éji zene, valamint Haydn Ora szimfóniája szerepel. Hasonlóképpen kétszer lép föl — december 10-én délután és 11-én este, a Tisza-szállóban — a Sándor Frigyes vezette Liszt Ferenc Kamarazene-kar, melynek hangversenymestere Rolla János. Vivaldi- és Händel-műveket játszanak, Vivaldi trombitaversenyének szólóját pedig az NDK-beli Ludwig Güller szólaltatja meg. Január 7-én és 8-án Libor Pesek tér vissza Szegedre. A csehszlovák karmester ezúttal Beethoven- és Mozart-műveket dirigál a szegedi szimfonikusoknak, Beethoven hegedűversenyének szólóját Kocsis Albert játssza. Végül a téli bérlet ötödik programjára február 12-én kerül sor a dóm, Schubert VIII. (Befejezetlen) szimfóniáját és Asz-dúr miséjét Vaszy Viktor dirigálja a szegedi szimfonikusoknak és a Zenebarátok Kórusának, valamint a szegedi színház operaezenekeseinek: Bérál Valériának, Lengyel Ildikónak, Réti Csabának és Gregor Józsefnek.

A szimfonikus téli bérlet öt zenekari hangversenyéhez tetszés szerint választhatnak a bérlet zongora- vagy kamarabérletet. A hangversenyeken érkezési sorrendben foglalhatják el helyeiket az érdeklődők, akik máris bejelentkeztek igényeiket a jövő év januárjában szervezendő új sorozatra, a tavaszi bérletre.

Ma nyílik

Mérlegtechnikai konferencia Szegeden

Bizonyára zavarba jönne az utca embere, ha arra kélné felélnie, vajon hogyan mérne meg egy 15–20 kilométeres sebességgel mozgó futószalagon áthaladó ömlesztett árut, vagy esetleg hogyan tudná lemérni, hány tonna súlyú a hatalmas öntötégelyben fortogó, folyékony acél. Természetesen azok, akik a hagyományos súlymérő eszközökre gondolnak, tanácsalanok lennének. De hogy az ilyen mérési feladatokat is meg kell és meg tudják oldani, arra hazánkban legjobb példát a hőmérvásárhelyi METRIPOND gyár készítményei szolgáltatnak. A kiválóknak az új technikáról árulunk el annyit: az előbb említett feladatok megoldásának kulcsa az elektronikában rejlik.

Mindez jelzi, hogy a mai élet követelményeinek mind modernebb és modernebb eszközök, mérés-technikai berendezések felelnek csak meg. Sajátos ellentmondást hordoz viszont magában a mérés-technika fejlődése, ugyanis a mérőeszközök hitelesítésének rendszere szinte minden országban más és más. Gyakran előfordul, hogy míg a mérleget gyártó vállalat és az azt felhasználó üzem megegyezik, hogy a

gyártott mérleget alkalmazza a termelésben, addig a mérésügyi hivatal az adott mérleget nem tartja elfogadhatónak. Nem beszélve arról, hogy például egy Magyarországon gyártott mérleget Csehszlovákiában nem fogadnak el, ugyanígy viszont nálunk sem a csehszlovák mérleget. Annak ellenére, hogy mindkettő a Sèvresben őrzött súlyminta szerint mér.

Ezekről a kérdésekről, problémákról, illetve a mérlegtechnika egyes gyakorlati kérdéseiről, valamint a korszerű mérlegek alkalmazásának gyakorlatáról tartanak Szegeden, a Technika Házában, háromnapos konferenciát, amelyet a Mérés-technikai és Tudományos Technikai Egyesület, valamint a METRIPOND mérleggyár rendezett. A ma délelőtti megnyitó VI. mérlegtechnikai kollokviumon több mint 180 szakember vesz részt, köztük 13 országból, így Franciaországból, Svédországból, az NSZK-ból, az NDK-ból, Hollandiából, Spanyolországból, Bulgáriából, Romániából, Csehszlovákiából, Lengyelországból és Jugoszláviából is érkeztek vendégek a nemzetközileg szélesített rendezvényre. A három nap alatt összesen 36 előadás hangzik el.

két kinos pillanattól eltekintve (volt némafilmbe illő jelenet; láttuk a pécsi riportert, azt is, hogy beszél, csak a hang „nem jött át”; hallottunk kettőbe vágott riportot, észleltük, amikor rossz pillanatban kapcsoltak át egyik helyszínről a másikra; néhány — bizonyára fontos — információt meg is ismételték), pergő, színes összeállítást nézhettünk. Talán nem járunk messze az igazságtól, ha azt mondjuk, ennek a műsornak az erenye is, a hibái is abból származtak, hogy élő közvetítés volt. Ez azt is jelenti, hogy a stúdiók munkatársai körülbelül úgy oldották meg feladataikat, ahogy ezt megszoktuk — bármelyik más hasonló tévéközvetítésből. Lehet, hogy ennek öröme üdvözölték — nem az ünnepeit bányászok, hanem egymást, a postagalamb segítségével. E gesztus érthető, mindössze az nem: mire jó, ha mi, nézők is tanúi vagyunk?

S. E.

A paprika hirnevéért

Mennyiség és minőség! Ezzel a célkitűzéssel szerveződött 1975-ben a Szegedi Tájegység Fűszerpaprika Termelő Társulása Termelési Rendszer. A magyar paprikaörlemény világviszonylatban is elismert termék. Ahhoz azonban, hogy továbbra is megmaradjon előnyös helyzete, a fűszerpaprika termelésének növelése mellett a minőség javítására is törekedni kell. A továbbfejlesztés érdekében szükségessé vált, hogy a termelőszövetkezetek általánosan alkalmazható agrotechnikai eljárást dolgozzanak ki Szeged környékén a fűszerpaprika-termelésre.

A rendszer gesztorgazdasága, a szeged-mihályteleki Új Élet Termelőszövetkezet a kedvező technológiai folyamatok elterjesztésével, új módszerek kialakításával, a

nagyüzemi feltételek és a hagyományos ismeretek egyeztetésével igyekezett a jelenlegi termelési technológiát kialakítani.

A szakszerű talaj-előkészítés, a gazdaságos tápanyag-visszapótlás, a jó fajtamegválasztás, a hatékony növényvédelem, a gondos ápolás, a vegyszeres érés gyorsítás, az idejében elvégzett szedés, mind-mind jelentősen hozzájárul a kedvező terméseredmények eléréséhez. A technológiai folyamatokhoz ma már szorosan hozzátartozik a termék tárolása és feldolgozása is. Több gazdaság rendelkezik termálfűtéses szikkasztóval, Binder vagy egyéb típusú szárítóberendezéssel. Jelenleg 22 gazdaság közel 4 ezer hektáron a társulás szervezésében termeli a fűszerpaprikát.